

Avalaht>Kohtuasja algatamine>Kus ja kuidas?>**Kulud****Kulud**

Saksamaa

Sellel lehel esitatakse teavet õiguskulude kohta Saksamaal. Menetluskulusid on põhjalikumalt analüüsitud järgmistes juhtumiuuringutes: Perekonnaõigus – lahutus Perekonnaõigus – laste eestkoste Perekonnaõigus – alimendid Äriõigus – lepingud Äriõigus – vastutus

Õigusvaldkonna ametikohtade tasustamist reguleeriv raamistik**Juristid**

Saksamaal ei tehta vahet juristidel, õigusnõustajatel, vandeadvokaatidel või advokaatidel, on üks ametinimetus *Rechtsanwalt*.

Saksamaal võetakse tasusid juristi teenust eest kas vastavalt juristide tasustamise seadusele [*Rechtsanwaltsvergütungsgesetz*] (RVG) või tasukokkulepete alusel. Põhimõtteliselt on tasukokkulepped alati võimalikuks alternatiiviks seadusest tulenevatele tasudele. Kinni tuleb siiski pidada föderaalsete juristide seadustiku [*Bundesrechtsanwaltsordnung*] (BRAO) paragrahvist 49b ning juristide tasustamise seaduse paragrahvidest 3a–4b. Kui jurist esindab klienti kohtus, ei tohi kokku lepitud tasud olla väikesemad õigusaktides sätestatud. Õigusaktides sätestatud kõrgema tasu võib alati kokku leppida.

Juristide tasustamise seadusele lisatud **tasusid käsitlevas tabelis** (RVG 1. lisa) nähakse ette kas **kindlasummalised tasud** või **tasuvahemikud**, mida kohaldatakse erinevate toimingute suhtes. Tasu tase määratakse tavaliselt kindlaks **nõude suuruse** alusel. Nõude suurusele tuginevate tasude vahemikes sätestatakse makstav maksimaalne ja minimaalne tasu. Nõude suurusel põhinevad tegelikud tasu tasemed on sätestatud tasude tabelis (RVG 2. lisa). Igal juhul tuleb asjakohane tasu määrata kindlaks *ex aequo et bono* ettenähtud vahemikust, võttes arvesse kõiki asjaolusid ning eelkõige töö ulatust ja raskusastet, kohtuasja tähtsust ning kliendi sissetulekut ja finantsolukorda. Kui juristile kaasneb konkreetne vastutus, võidakse ka seda arvesse võtta tema tasude määramisel. Seadusest tulenevate maksimaalse ja minimaalse määraga tasude vahemikke kohaldatakse mitmetes konkreetsetes valdkondades, peamiselt kriminaalasjades ja sotsiaalõigusküsimustes.

Kohtutäiturid

Kohtutäiturid [*Gerichtsvollzieher*] võtavad ainult **kohtutäiturite kulude seaduses** [*Gerichtsvollzieherkostengesetz*] (GvKostG) sätestatud tasusid. Kohtutäituri iga erineva toimingu puhul on ette nähtud **kindel tasu**.

Kindlaksmääratud kulud**Tsiviilmenetluse kindlaksmääratud kulud****Tsiviilmenetluse poolte kindlaksmääratud kulud**

Kohus saab tavaliselt **menetlustasu** vastavalt **nõude suurusele**. **Tsiviilasjade** puhul reguleerivad seda **kohtukulude seadus** [*Gerichtskostengesetz*] (GKG) ning **kohtukulude seadus (perekonnaküsimused)** [*Gesetz über Gerichtskosten in Familiensachen*] (FamGKG). Tasude määrad on sätestatud kulusid käsitlevas lisas (asjakohase seaduse 1. lisa). Nõude suurusel põhinevad tegelikud tasu tasemed on sätestatud tasude tabelis (asjakohase seaduse 2. lisa). Üldiste tsiviilasjade ja ülalpidamist käsitlevate asjade puhul on menetlustasu määr **3,0** ning abieluasjade puhul **2,0**. Lapsevanema ja lapsega seotud kohtuasjades, mis hõlmavad laste eestkostet ja suhtlusõigust, on tasu määr **0,5**. Menetlusväärtus määratakse kindlaks järgmiselt.

Abieluasjades määratakse menetlusväärtus kindlaks kohtu diskretsiooni alusel, võttes arvesse konkreetse juhtumi kõiki asjaolusid ning eelkõige kohtuasja suurust ja tähtsust ning abikaasade sissetulekut ja finantsolukorda. Kohtud määravad tavaliselt menetlusväärtuseks mõlema abikaasa netosissetuleku kolmekordse väärtuse.

Perekonflikte käsitlevates asjades sõltub menetlusväärtus tavaliselt nõude väärtusest.

Ülalpidamist käsitlevate asjade puhul võetakse arvesse aasta jooksul makstava ülalpidamistasu suurus. Arvesse võetakse ka kuni nõude esitamiseni maksmata jäänud elatis.

Lapsevanema ja lapsega seotud kohtuasjade puhul, mis hõlmavad laste eestkostet ja õigusi lapsele, on menetlusväärtus 3 000 eurot.

Kui tasukokkulepet ei ole sõlmitud, siis võetakse **juristi poolt kohtus esindamise eest nõudeväärtusel põhinevat tasu**. Väärtus vastab tavaliselt kohtukulude kindlaksmääramiseks kasutatud menetlusväärtusele. Juristide tasustamise seaduses sätestatakse üksikasjalikult vastavalt kõnealuste menetluste liigile, milliseid tasusid ja määrasid kohaldatakse. Nõude suurusel põhinevad tegelikud tasude tasemed on sätestatud juristide tasustamise seaduse 2. lisas esitatud tasude tabelis. Tsiviilmenetlustes esimese astme kohtus saab jurist tavaliselt **menetlustasu** määraga **1,3** ning **kohtuliku arutamise tasu** määraga **1,2**. Kui jurist aitab saavutada poolte vahel kokkuleppe, saab ta osutatud teenuste eest **kokkuleppe eritasu**, mille määr on esimese astme puhul **1,0**.

Tsiviilmenetluse etapp, kus kindlaksmääratud kulud tuleb tasuda

Üldistes tsiviil-, ülalpidamis- ja abieluasjades tuleb kohtukulud tasuda kohe **taotluse või nõude esitamisel**. **Perekonnaasjades** tuleb need tasuda menetluse lõpus. Juristi tasu makstakse põhimõtteliselt nõustamise lõpus, kui ei ole kokku lepitud teisiti. Juristil on siiski seadusjärgne õigus saada ettemaksu.

Kriminaalmenetluse kindlaksmääratud kulud**Kriminaalmenetluse poolte kindlaksmääratud kulud**

Kriminaalasjades nõutakse kohtukulusid alles siis, kui kostja suhtes on langetatud **lõplik otsus**. Tasu suurus määratakse kindlaks kohaldatava karistuse alusel ning see jääb vahemikku **120–900 eurot**. Kui tasukokkulepet ei ole sõlmitud, saab jurist kas kaitsjana või kaassüüdistaja esindajana tasu teatud etappide eest, mis on kindlaks määratud raamistikus, mille koostamist nõuab selleks otstarbeks iga kohtuasja puhul seadus. Iga etapi eest ettenähtud tasu on sätestatud seadusega.

Kriminaalmenetluse etapp, kus kindlaksmääratud kulud tuleb tasuda

Kohtukulud tuleb tasuda **pärast otsuse** vastuvõtmist. Juristi tasu makstakse põhimõtteliselt nõustamise lõpus, kui ei ole kokku lepitud teisiti. Juristil on siiski seadusjärgne õigus saada ettemaksu.

Konstitutsioonikohtu menetluste kindlaksmääratud kulud**Konstitutsioonikohtu menetluse poolte kindlaksmääratud kulud**

Jättes kõrvale pahatahtlike hagide suhtes kohaldatavad tasud, **ei ole kohtukulusid** liidu konstitutsioonikohtus [*Bundesverfassungsgericht*] arutatavate menetluste puhul (liidu konstitutsioonikohtu seaduse [*Bundesverfassungsgerichtsgesetzes*] paragrahv 34). Kaitsja tuleb palgata ainult siis, kui toimub kohtuliku arutamine (liidu konstitutsioonikohtu seaduse paragrahv 22).

Konstitutsioonikohtu menetluse etapp, kus kindlaksmääratud kulud tuleb tasuda

Juristi tasu makstakse põhimõtteliselt **nõustamise lõpus**, kui ei ole kokku lepitud teisiti. Juristil on siiski seadusjärgne õigus saada ettemaksu.

Õigusesindaja antav eelteave

Poolte õigused ja kohustused

Jurist peab andma kliendile **terviklikku teavet** ja **nõu** ning peab esitama kliendile kõige turvalisema ja ohutuma viisi soovitud eesmärgi saavutamiseks. Jurist peab välja tooma ka asjaga seotud **mis tahes riskid**, et klient saaks teha teadliku otsuse. Esitatava teabe ulatus sõltub sellest, mida klient juristi arvates teadma peaks. Jurist peab **vastama kliendi küsimustele terviklikult ja ausalt**. Enne asja jõudmist kohtusse peab jurist välja selgitama kohtuprotsessiga seotud väljavaated ja riskid. See hõlmab nii kuluriske kui ka edu väljavaateid.

Juristil on **erikohustus anda teavet** teatud juhtudel:

Kui juristi tasud põhinevad **nõude suurusel**, peab ta juhtima tähelepanu sellele asjaolule enne, kui talle on antud volitused tegutsemiseks (föderaalsete juristide seadustikku paragrahvi 49b lõige 5).

Kui sõlmitakse **kokkulepe juristi tasu suhtes**, peab ta tähelepanu juhtima asjaolule, et kulude hüvitamise korral hüvitatakse ainult seadusest tulenevad kulud (juristide tasustamise seaduse paragrahvi 3a lõike 1 kolmas lause).

Kui jurist lepib kliendiga kokku, et talle makstakse **osatasu**, peab jurist juhtima kliendi tähelepanu asjaolule, et kokkulepe ei hõlma mis tahes muid tasusid, mida klient peab võib-olla tasuma (juristide tasustamise seaduse paragrahvi 4a lõike 3 teine lause).

Enne lepingu sõlmimist kliendi esindamiseks esimese astme kohtu menetluses **töökohtus** peab jurist juhtima kliendi tähelepanu asjaolule, et juristi kulud ei kuulu tagastamisele (töökohtute seaduse [*Arbeitsgerichtsgesetz*] paragrahvi 12a lõike 1 teine lause).

Kulude kindlaksmääramise õiguslik alus

Kust leida teavet kulude kindlaksmääramise õigusliku aluse kohta Saksamaal?

Kuludega seotud õigusaktide tekstid on kättesaadavad raamatupoodides või on nende viimane versioon tasuta kättesaadav Internetis.

Millistes keeltes on võimalik leida teavet kulude kindlaksmääramise õigusliku aluse kohta Saksamaal?

Teave on esitatud saksa keeles.

Kust leida lisateavet kulude kohta?

Veebisait kulusid käsitleva teabe kohta

Õigusaktide viimased versioonid on kättesaadavad liitvabariigi justiitsministeeriumi ametlikul veebisaidil. Kulusid käsitlevaid esinevaid õigusakte saab alla laadida, sisestades asjakohase lühendi (GKG, FamGKG, GvKostG ja RVG).

Kust leida teavet eri menetluste keskmise kestuse kohta?

Liidu statistikaamet [*Statistisches Bundesamt*] koostab **iga-aastaseid statistikatrukiseid** õigusemõistmise kohta. **10. seeria alamseeria 2.1** sisaldab näiteks andmeid **tsiviilasjamenetluste kestuse kohta kogu Saksamaal**, kusjuures andmed on eraldi välja toodud iga liidumaa ja *Oberlandesgericht*'i [liidumaa teise astme kohus] piirkonna järgi. Eraldi on esitatud andmed ühelt poolt jaoskonnakohtute [*Amtsgerichte*] ja liidumaa esimese astme kohtute [*Landgerichte*] ning teiselt poolt liidumaade teise astme kohtute [*Oberlandesgerichte*] kohta ning samuti esimese ja teise astme kohtuprotsesside kohta. Väljaanded ei sisalda statistikat erinevat liiki asjade menetlemiseks kulunud aja kohta.

Kust leida teavet konkreetse menetluse keskmiste kogukulude kohta?

Võimalik on hankida raamatud, mis sisaldavad tabelleid, milles on näidatud **tsiviilmenetluste keskmine kulurisk**.

Käibemaks

Kuidas on see teave esitatud? Millised on kohaldatavad määrad?

Kohtud ja kohtutäiturid ei ole käibemaksukohustuslased. Juristide suhtes kohaldatakse **käibemaksumäära 19%** ning see ei sisaldu nende tasudes. See tuleb tasuda eraldi kuluna.

Õigusabi

Kohaldatav sissetulekühnis tsiviilasjades

Õigusabi antakse igale isikule, kes isiklike asjaolude ja rahalise seisuga ei suuda tasuda menetluskulusid või suudab need tasuda vaid osaliselt või osamaksetena. Hagi esitamise või selle kaitsmise eeldatavad tulemused peavad olema mõistlikult edukad ja kohtuasi ei tohi olla pahatahtlik. Pooled peavad kasutama omi vahendeid ulatuses, mis on selleks mõistlik. Sissetuleku suurusel sõltuvalt võib õigusabi anda **täistoetusena** ilma tagasimaksekohustuseta või koos kohustusega maksta see tagasi **osamaksete** kaupa. Liitvabariigi justiitsministeerium on koostanud täiendava teabematerjali pealkirjaga „Juridiiline nõustamine ja õigusabi“ [*Beratungshilfe und Prozesskostenhilfe*], milles antakse vastused kõige sagedamini esitatud küsimustele, sealhulgas isiku olukorda käsitlevatele küsimustele koos näidetega.

Kriminaalõiguse valdkonnas kostja suhtes kohaldatav sissetuleku ühnis

Kriminaalmenetluses kahtlusaluste või kostjate suhtes sissetuleku ühnist **ei kohaldata**. Õigusabi andmist reguleeritakse teiste kriteeriumite alusel.

Kriminaalõiguse valdkonnas ohvrite suhtes kohaldatav sissetuleku ühnis

Õigusabi andmine sõltub **sissetulekühnistest**. Need on paindlikud ning määratakse kindlaks kohtuasja eeldatavate kulude ning nõude esitaja sotsiaalse olukorra (ülalpidamiskohustused, eluasemekulud) alusel. Õigusabi võib anda ka tingimusel, et see **osamaksetena** tagasi makstakse.

Kuritegude ohvritele õigusabi andmisega seotud muud tingimused

Teatud raskete kuritegude ohvrid võivad taotleda, et neile määrataks tasuta õigusnõustaja, olenemata nende finantsolukorrast.

Kostjatele õigusabi andmisega seotud muud tingimused

Kahtlusalustele/kostjatele antava õigusabi (kohtu määratud nõustaja määramine) suhtes ei kohaldata sissetulekupiiranguid, vaid õiguslike **tingimusi**. Need on peamiselt seotud rikkumise raskusastmega, teatud õiguslike tagajärgede ohuga (nt kutsealal tegutsemise keeluga või psühhiaatria- või neuroloogiahaiglasse määramisega) ning sellega, kas kostja on eeluurimisvanglas või on ta vahi alla võetud kaitsval eesmärgil, kas varasem kaitsja on asjast kõrvaldatud, faktilise ja õigusliku olukorra keerukusega või sellega, et kostja ei suuda end ise kaitsta.

Kuludeta kohtumenetlused

Sotsiaalkohtute seaduse [*Sozialgerichtsgesetz*] (SGG) **paragrahvi 183** kohaselt ei kaasne sellistes kohtutes arutatavate menetlustega kulusid neile **isikutele, kellel on õigus saada hüvitist** (st kindlustatud isikud, toetusi saavad isikud, sh need kes saavad toitjakaotushüvitisi, puudega isikud ja nende järglased, tingimusel et nad osalevad kohtumenetlustes nõude esitaja või kostjana seoses oma olukorraga). Sotsiaalkohtutes arutatavates menetlustes osalevad nõude esitajad ja kostjad, kes nendesse kategooriatesse ei kuulu, peavad tasuma **kindlasummalise** tasu vastavalt **sotsiaalkohtute seaduse paragrahvile 184 (150 eurot** sotsiaalkohtute [*Sozialgerichte*] menetluste eest, **225 eurot** liidumaa sotsiaalkohtute [*Landessozialgerichte*] menetluste eest ning **300 eurot** liidu sotsiaalkohtu [*Bundessozialgericht*] menetluste eest). **Sotsiaalkohtute seaduse paragrahvis 197a** nähakse ette erand seoses nende erieeskirjadega, mille kohaselt kohtukulude seaduse kohaselt tavapäraselt tasumisele kuuluvaid kulusid kohaldatakse ka sotsiaalkohtute menetluste suhtes, kui kohtuasja nõude esitaja ega kostja ei kuulu **sotsiaalkohtute seaduse paragrahvis 183** nimetatud isikute hulka.

Kriminaalmenetlustes kohaldatakse järgmist korda: kui kostja on õigeks mõistetud või asi ei jõua kohtusse või kostja suhtes lõpetatakse menetlus, katab kulud (riiklikud kulutused) ja kostja kantud vajalikud kulud põhimõtteliselt riik.

Millal peab kaotanud pool tasuma võitnud poole kulud?

Kaotanud pool peab maksma teise poole need kulud, mis olid vajalikud kohtuvaidluse nõuetekohaseks läbiviimiseks; see tähendab, et **juristi seadusest tulenevad tasud** ning teise poole **reisikulud**, sealhulgas mis tahes **sissetuleku kaotuse**, mis on põhjustatud kohtusse ilmumisest.

Ekspertide tasud

Kohtu kutsutud eksperdid saavad **tunnitasu**, mis on kehtestatud kohtutöötajate tasustamise ja neile hüvitiste maksmise seadusega [*Justizvergütungs- und -entschädigungsgesetz*] (JVEG) ning mille tasuvad kohtumenetluse pooled.

Kui pool on eksperdi **kaasanud eraviisiliselt** kohtuvaidluse ettevalmistamiseks, siis selle eksperdi kulud **ei ole osaks menetluskuludest**, mille hüvitamise üle langetatakse otsus kohtuotsuses. Nende kulude hüvitamist tuleb seepärast **taotleda eraldi**. Kui pool on kaasanud eksperdi, et saada nõu kohtuvaidluse jooksul, sõltub hüvitamine selle eksperdi kaasamise vajalikkusest kõnealuse juhtumi puhul. Kohtu poolt tunnistuste andmiseks kaasatud eksperdile maksab kaotanud pool või kui pooled on vaid osaliselt võitnud, maksavad mõlemad pooled oma osa kuludest, tuginedes sellele, millises ulatuses nad on võitnud ja kaotanud.

Tõlkijate ja tõlkide tasud

Kohtu kaasatud tõlgid ja tõlkijad saavad tasu, mis on kehtestatud kohtutöötajate tasustamise ja neile hüvitiste maksmise seadusega [*Justizvergütungs- und -entschädigungsgesetz*] (JVEG). Seda maksavad kohtumenetluse pooled. Tõlkidele makstakse tasu **tunnimäära** alusel; tõlkijad saavad **tasu rea kohta**.

Kriminaalmenetlustes tasub kostjatele või huvitatud pooltele osutatud suulise või kirjaliku tõlke teenusega kaasnevad tasud riik, tingimusel et need tõlked on vajalikud kaitseks või menetlusõiguste kasutamiseks.

Lingid

[Liitvabariigi justiitsministeerium](#)

[Saksamaa juristide assotsiatsiooni vahendusmeeskond](#)

[Föderaalne perekonnaküsimuste vahenduse assotsiatsioon](#)

[Föderaalne vahenduse assotsiatsioon](#)

[Föderaalne majandus- ja tööküsimusi käsitleva vahenduse assotsiatsioon](#)

[CFM](#)

[Erapanganduse ombudsman](#)

[Avalik-õigusliku panganduse ombudsman](#)

[Saksamaa keskpanga lepitusnõukogu](#)

[Saksamaa ühistulise panganduse grupi ombudsman](#)

[Elamuhoiupankade ombudsman](#)

[Piirkondlike elamuhoiupankade ombudsman](#)

[Online lepitusteenistus interneti-kaubandust käsitlevate vaidluste lahendamiseks](#)

[Arstide kodade nõuandekomiteed ja lepitusnõukogud](#)

[Liikuvusküsimuste lepitusnõukogu](#)

[Turismi lepitusnõukogu](#)

[Nordrhein-Westfaleni kohaliku transpordi küsimuste lepitusnõukogu](#)

[Tervise- ja hoolekandekindlustuse ombudsman](#)

[Saksamaa matusekorraldajate föderaalne assotsiatsiooni lepitusnõukogu](#)

[Föderaalne võrgustike ameti lepitusnõukogu](#)

[Saksamaa kinnisvaraassotsiatsiooni kinnisvara ombudsman](#)

[Kaubanduskodade ja gildide vahekohtud](#)

[Tasusid ja hankeõigust lepitusnõukogu](#)

[Saksamaa autoettevõtjate keskassotsiatsioon](#)

[Õigusaktide viimased versioonid](#)

Viimati uuendatud: 08/11/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta. Liikmesriikide sisu haldamise eest vastutavad liikmesriigid uuendavad parajasti selle veebisaidi sisu, et võtta arvesse Ühendkuningriigi lahkumist Euroopa Liidust. Kui leiate siit teavet, milles Ühendkuningriigi lahkumine veel ei kajastu, ei ole see taotluslik ja muudetakse peagi.